

Mục tiêu, nội dung bồi dưỡng giáo viên tiểu học đáp ứng chương trình Giáo dục phổ thông 2018 ở thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Trí Dũng*

*ThS. NCS QLGD trường Đại học Vinh

Received: 8/2/2023; Accepted: 15/2/2023; Published: 20/2/2023

Abstract: Implementing the General Education Program 2018 requires the team of primary school teachers to have the corresponding new qualities and competences. These new qualities and competencies are only available in teachers through the process of fostering, self-improvement and experience in the process of educational activities following the new general education program. The article presents the goals and contents of primary school teacher training to meet the 2018 General Education program in Ho Chi Minh City.

Keywords: objectives, training content, primary school teachers, general education program

1. Mở đầu

Thực hiện Nghị quyết 29, Hội nghị TW 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT, ngành giáo dục đã tổ chức xây dựng và đang triển khai chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) 2018 [2]. Chương trình mới này có những sự khác biệt căn bản về chất lượng so với chương trình hiện hành mà quan trọng nhất là: định hướng phát triển năng lực HS. Vì vậy, đòi hỏi ĐNGV tiểu học phải có những PC và NL mới tương ứng. Những PC và NL mới này chỉ có được ở GV thông qua quá trình bồi dưỡng, tự bồi dưỡng và trải nghiệm trong quá trình HĐGD theo chương trình GDPT mới.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Chương trình GDPT 2018 và những yêu cầu về PC, NL của GV

Chương trình GDPT2018 là một chương trình DH theo hướng phát triển PC, NL HS, là “một chương trình - nhiều bộ SGK”. Để đáp ứng yêu cầu của Chương trình này, GV cần:

- Tích cực, chủ động thực hiện và tuyên truyền vận động, hướng dẫn đồng nghiệp thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước, quy định và yêu cầu của ngành, địa phương về giáo dục bậc học theo Chương trình GDPT 2018;

- Có khả năng thực hiện và hướng dẫn, hỗ trợ đồng nghiệp xây dựng kế hoạch DH và giáo dục phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường và địa phương; hướng dẫn, hỗ trợ đồng nghiệp xây dựng bài học theo chủ đề liên môn;

- Có khả năng thực hiện và hướng dẫn, hỗ trợ đồng nghiệp trong việc vận dụng PP, công nghệ

DH và giáo dục theo hướng phát triển PC, NL HS phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường và địa phương;

- Vận dụng và hướng dẫn, hỗ trợ đồng nghiệp trong sử dụng các hình thức, phương pháp KT&GD kết quả học tập, rèn luyện và sự tiến bộ của HS theo hướng phát triển PC, NL HS;

- Vận dụng và hướng dẫn, hỗ trợ đồng nghiệp trong việc triển khai có hiệu quả các biện pháp tư vấn tâm lý, trải nghiệm hướng nghiệp cho HS, cách lồng ghép trong HĐDH và giáo dục;

- Có khả năng đề xuất với nhà trường các biện pháp tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường với các tổ chức, cá nhân có liên quan trong việc thực hiện các HĐDH, giáo dục HS;

- Có khả năng hướng dẫn, hỗ trợ đồng nghiệp, chia sẻ kinh nghiệm về phát triển năng lực chuyên môn, nghiệp vụ;

- Có khả năng ứng dụng CNTT trong thực hiện các nhiệm vụ của GV về DH và giáo dục.

2.2. Mục tiêu, nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT 2018

2.2.1. Mục tiêu bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018: chủ yếu nâng cao năng lực chuyên môn của đội ngũ này đáp ứng đổi mới Chương trình GDPT2018. Do vậy, các mục tiêu cần hướng tới trong quá trình bồi dưỡng GV TH, cụ thể như sau:

- Bồi dưỡng để nâng cao trình độ nhận thức về lý luận (LLCT trung/cao cấp, QLGD, quản lý hành chính...)

- Bồi dưỡng để bổ sung kiến thức cho GV TH, đáp ứng yêu cầu về vị trí việc làm.

- Bồi dưỡng giúp GV TH cập nhật kiến thức, kỹ năng, kỹ thuật và PPDH tích cực, hiện đại.

- Bồi dưỡng GV để GV cập nhật các kiến thức mới, các nội dung mới trong Chương trình GDPT2018.

- Bồi dưỡng GV đáp ứng nhu cầu nâng hạng theo chức danh nghề nghiệp, đáp ứng chuẩn nghề nghiệp GV cơ sở GDPT.

- Bồi dưỡng GV đáp ứng yêu cầu thay đổi nội dung, chương trình - SGK, đáp ứng nhu cầu về tập huấn thay SGK.

- Bồi dưỡng để xác định nhu cầu đào tạo lại, đào tạo bổ sung cho GV TH nhằm đáp ứng hoạt động nghề nghiệp hiện tại.

- Bồi dưỡng để xác định nhu cầu tự bồi dưỡng và kỹ năng học tập suốt đời của GV TH.

2.2.2. Nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018

Nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 tập trung vào:

- *Hướng dẫn thực hiện Chương trình GDPT2018.* Ở nội dung này, cần tuyên truyền, triển khai về những căn cứ để thực hiện Chương trình GDPT 2018; mục tiêu khái quát của Chương trình GDPT 2018; những điểm mới căn bản của Chương trình GDPT 2018; các giai đoạn giáo dục cơ bản Chương trình GDPT2018; các môn học, HĐGD bắt buộc và tự chọn của Chương trình GDPT 2018.

- *Xây dựng kế hoạch DH và tổ chức HĐGD theo hướng phát triển PC, NL HS.* Nội dung cơ bản, cốt lõi cần có của một kế hoạch: mục tiêu, nội dung hoạt động, nguồn lực hoạt động, thời gian thực hiện, dự kiến kết quả đạt được và đánh giá kết quả thực hiện HĐDH và giáo dục.

- *Tổ chức HĐDH theo Chương trình GDPT2018.* Đổi mới mang tính cơ bản của nội dung này là phát huy tính tích cực, tự lực, sáng tạo, phát triển năng lực hành động và cộng tác của HS.

- *Tổ chức hoạt động trải nghiệm (HĐTN) cho HS.* Đây là hoạt động bắt buộc trong Chương trình GDPT2018. Hoạt động này rất mới so với trước đây nên vấn đề bồi dưỡng GV trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết.

- *Kiểm tra, đánh giá KQHT của HS.* Nội dung này cũng cần đảm bảo phù hợp với Chương trình GDPT2018, GV cần linh hoạt đánh giá HS, chủ yếu là giúp HS học tập và rèn luyện theo hướng phát triển PC, NL.

- *Ứng dụng CNTT và truyền thông trong nhà trường.* Ứng dụng CNTT và truyền thông là hết sức cần thiết trong giáo dục. Do vậy, nội dung này luôn

được các nhà trường quan tâm và thường xuyên đưa vào các chuyên đề, hội giảng hoặc các module về học BDTX hàng năm.

- *Tư vấn, hỗ trợ HS trong các HĐGD của nhà trường.* giúp GV: 1) Phân tích được các đặc điểm tâm lý của các đối tượng HS TH, chú trọng phân tích được tâm sinh lý của HS đầu cấp và cuối cấp TH, HS dân tộc thiểu số, HS có hoàn cảnh khó khăn. 2) Vận dụng các quy định về công tác tư vấn, hỗ trợ HS để thực hiện hiệu quả các biện pháp tư vấn và hỗ trợ phù hợp với từng đối tượng HS ở trường TH. Vận dụng được một số hoạt động tư vấn, hỗ trợ HS TH trong hoạt động DH và giáo dục: Tạo động lực học tập; tổ chức HĐTN; Giáo dục kỹ năng sống; Hỗ trợ tâm lý cho HS đầu cấp, cuối cấp TH.

- *Sử dụng PP DH phát triển PC, NLHS:* Vận dụng được các PP, kỹ thuật DH và giáo dục để tổ chức DH và giáo dục theo hướng phát triển PC, NL của HS TH.

- *Phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội trong giáo dục HS:* Vận dụng được quy định của ngành về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong hoạt động DH HS ở trường TH; Vận dụng được các kỹ năng cung cấp, tiếp nhận thông tin từ gia đình về tình hình học tập và rèn luyện của HS TH; kỹ năng giải quyết kịp thời các thông tin phản hồi từ gia đình và xã hội về quá trình học tập, rèn luyện của HS TH để xây dựng và thực hiện các biện pháp hướng dẫn, hỗ trợ và động viên HS TH học tập, thực hiện chương trình, kế hoạch DH môn học ở trường TH.

- *Thực hiện và xây dựng trường học an toàn, phòng chống bạo lực học đường.* Phân tích được thực trạng vấn đề an toàn, phòng chống bạo lực học đường ở trường TH trong bối cảnh hiện nay.

2.3. Thực trạng mục tiêu, nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh

2.3.1. Thực trạng mục tiêu, nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh

Tác giả tiến hành khảo sát 48 CBQL và 259 GV tại các trường TH trên địa bàn TP Hồ Chí Minh. Kết quả khảo sát thu cho thấy, mục tiêu bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh đều được CBQL và GV đánh giá ở mức khá. Trong 08 nội dung về mục tiêu bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh thì nội dung được đánh giá cao nhất đó là nội dung “*Bồi dưỡng để xác định nhu cầu tự bồi dưỡng và kỹ năng học tập suốt đời của GV TH (kể cả xác*

định tài liệu hướng dẫn PP/cách tự bồi dưỡng)” với ĐTB = 3.76 điểm. Các nội dung, tiêu chí còn lại được đánh giá chủ yếu ở mức độ khá, cụ thể: “Bồi dưỡng GV để đáp ứng nhu cầu nâng hạng theo chức danh nghề nghiệp, đáp ứng chuẩn nghề nghiệp GV cơ sở giáo dục phổ thông” với ĐTB = 3.67 điểm; tiêu chí “Bồi dưỡng nhằm giúp cho GV TH cập nhật kiến thức, kỹ năng, kỹ thuật và phương pháp DH tích cực, hiện đại” tương ứng có ĐTB = 3.64 điểm; tiêu chí “Bồi dưỡng GV nhằm đáp ứng yêu cầu thay đổi nội dung, chương trình-sách giáo khoa, đáp ứng nhu cầu về tập huấn thay sách giáo khoa” có ĐTB = 3.60 điểm; tiêu chí “Bồi dưỡng để bổ sung kiến thức cho GV TH, đáp ứng yêu cầu về vị trí việc làm” và tiêu chí “Bồi dưỡng để xác định nhu cầu đào tạo lại, đào tạo bổ sung cho GV TH nhằm đáp ứng hoạt động nghề nghiệp hiện tại” với ĐTB = 3.59; tiêu chí “Bồi dưỡng để nâng cao trình độ nhận thức về lý luận (lý luận chính trị trung/cao cấp, quản lý giáo dục, quản lý hành chính...)” với ĐTB = 3.51 điểm; có đánh giá thấp nhất là tiêu chí “Bồi dưỡng GV để GV cập nhật các kiến thức mới, các nội dung mới trong Chương trình GDPT2018” với ĐTB = 3.47 điểm.

Như vậy, các nội dung khảo sát thực trạng mục tiêu bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh được cả CBQL và GV đánh giá ở mức độ khá cao, mặc dù có sự khác biệt nhất định trong đánh giá ở từng nội dung của mục tiêu bồi dưỡng GV các trường TH tại địa bàn nghiên cứu.

Nhận định thực trạng nêu trên, chúng tôi rút ra hai vấn đề:

Thứ nhất, Đa số GV TH đều có ý thức tự bồi dưỡng và có ý thức học tập suốt đời. Đây là dấu hiệu đáng mừng khi trong thời đại số thì việc tự học tập là chính, việc học tập, bồi dưỡng trở nên dễ dàng hơn khi chúng ta có kho học liệu ngày càng vô tận trên internet.

Thứ hai, Đa số GV TH đều có ý thức bồi dưỡng để GV cập nhật các kiến thức mới, các nội dung mới trong Chương trình GDPT2018. Song mục tiêu này còn chưa được cuộc khảo sát đánh giá cao.

Tóm lại, thông qua đánh giá thực trạng về mục tiêu bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở Thành phố Hồ Chí Minh, luận án sẽ xây dựng các biện pháp nhằm thực hiện tốt kế hoạch về bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018.

2.3.2. Thực trạng nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh

Tác giả tiến hành khảo sát 48 CBQL và 259 GV tại các trường TH trên địa bàn Thành phố Hồ Chí

Minh. Kết quả khảo sát cho thấy, nội dung bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 ở TP Hồ Chí Minh được đánh giá khá cao với ĐTB từ 3.49 đến 3.74 điểm.

Nội dung xếp thứ nhất là: “*Hướng dẫn thực hiện Chương trình GDPT2018*” được đánh giá cao với ĐTB = 3.74 điểm; Nội dung xếp thứ hai là: “*Thực hiện và xây dựng trường học an toàn, phòng BLHĐ*” với ĐTB = 3.71 điểm; Hai nội dung cùng xếp thứ ba là: “*Kiểm tra, đánh giá KQHT của HS theo hướng phát triển PC, NL*” và “*Phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội trong giáo dục HS*” với ĐTB = 3.65 điểm.

Một số nội dung được đánh giá thấp hơn là “*Tổ chức hoạt động DH theo Chương trình GDPT2018*” với ĐTB = 3.50 điểm và “*Tư vấn, hỗ trợ HS trong các hoạt động giáo dục của nhà trường*” với ĐTB = 3.49 điểm.

3. Kết luận

Kết quả khảo sát cho thấy, hầu hết các trường TH đều đảm bảo thực hiện đầy đủ các nội dung bồi dưỡng trong kế hoạch của mình. Tuy nhiên, hiệu quả về hai nội dung “*Tổ chức HĐDH theo Chương trình GDPT2018*” và “*Tư vấn, hỗ trợ HS trong các HĐGD của nhà trường*” chưa được như mong đợi. Đánh giá khách quan của GV thì đây là hai nội dung khó, khó cho cả GV cốt cán và GV đại trà trong các đợt bồi dưỡng về Chương trình GDPT2018.

Do vậy, khi triển khai bồi dưỡng GV, CBQL các trường cần đặc biệt quan tâm đến các nội dung “*vừa khó, vừa mới*” như nêu trên thì hiệu quả về bồi dưỡng GV TH đáp ứng Chương trình GDPT2018 sẽ cao hơn, chất lượng hơn.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ Đảng (2004), *Chỉ thị số 40-CT/TW ngày 15/6/2004 của Ban Bí thư về xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và CBQLGD*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT về Ban hành Chương trình GDPT 2018*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 20/2018/TT-BGDĐT về ban hành Quy định Chuẩn nghề nghiệp GV cơ sở GDPT*. Hà Nội
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), *Thông tư 17/2019/TT-BGDĐT về Ban hành Chương trình bồi dưỡng thường xuyên GV cơ sở GDPT*. Hà Nội
5. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT về Ban hành Điều lệ trường TH*. Hà Nội